

פתיחה לפרק "חרש שנשא"

חרש או שוטה. שכן ייתכן שאדם נושא אשה, או אשה נישאת לאיש, כשהם בריאים, ולאחר מכן תוקפת אותם מחלה ודעתם נטרפת עליהם. מתעוררת איפוא השאלה האם יש דרך של גירושין במקרים כאלה.

מכל השאלות הללו נולדות ומתעוררות בעיות משניות רבות לענין ייבום. שכן שאלת תוקפם של נישואים כאלה אינה עומדת עוד לעצמה, אלא יש לרונן עליהם גם מבחינת היחס שבין אלה לזיקת הייבום, קטור הצרות ועוד. כמו כן מתעוררת לגבי ייבום שאלה נוספת: הרי הייבום (שלא כקדושין או חליצה) אינו צריך דעת, ולכן ייתכנו מצבים שבהם יש אפשרות לייבם אבל לא לחלוץ או לגרש. בירור הבעיות הללו הוא עיקרו של פרק זה.

פרק זה הוא ברובו המשך לפרק הקודם, ואף הוא דן בנישואים של בני אדם שאין דעתם שלמה, ובעיקר — במכלול הבעיות של נישואי חרשים ושוטים.

החרשים, אלה שאינם שומעים ואינם מדברים, נחשבים לבעלי דעה קלושה ומועטה, והשוטים (=משוגעים) — לחסרי דעת לגמרי. מובן כי מי שאין לו דעת אין באפשרותו לקנות קנין כלשהו, ובכלל זה קנין של קידושין. אולם למעשה יש לברר האם יש תוקף כלשהו, לפחות מדברי סופרים, לנישואיהם של אלה, ואם כן — מהי מידת-תוקפם ומה היא הדרך להתרת קשר נישואים זה.

בנוסף לבעיות אלה, הדומות במידה מסויימת לבעיות שנדונות בפרק הקודם, יש גם שאלות אחרות המיוחדות לנישואים עם

